

Latvijas aizsardzības industrijas attīstība reģionālā kontekstā

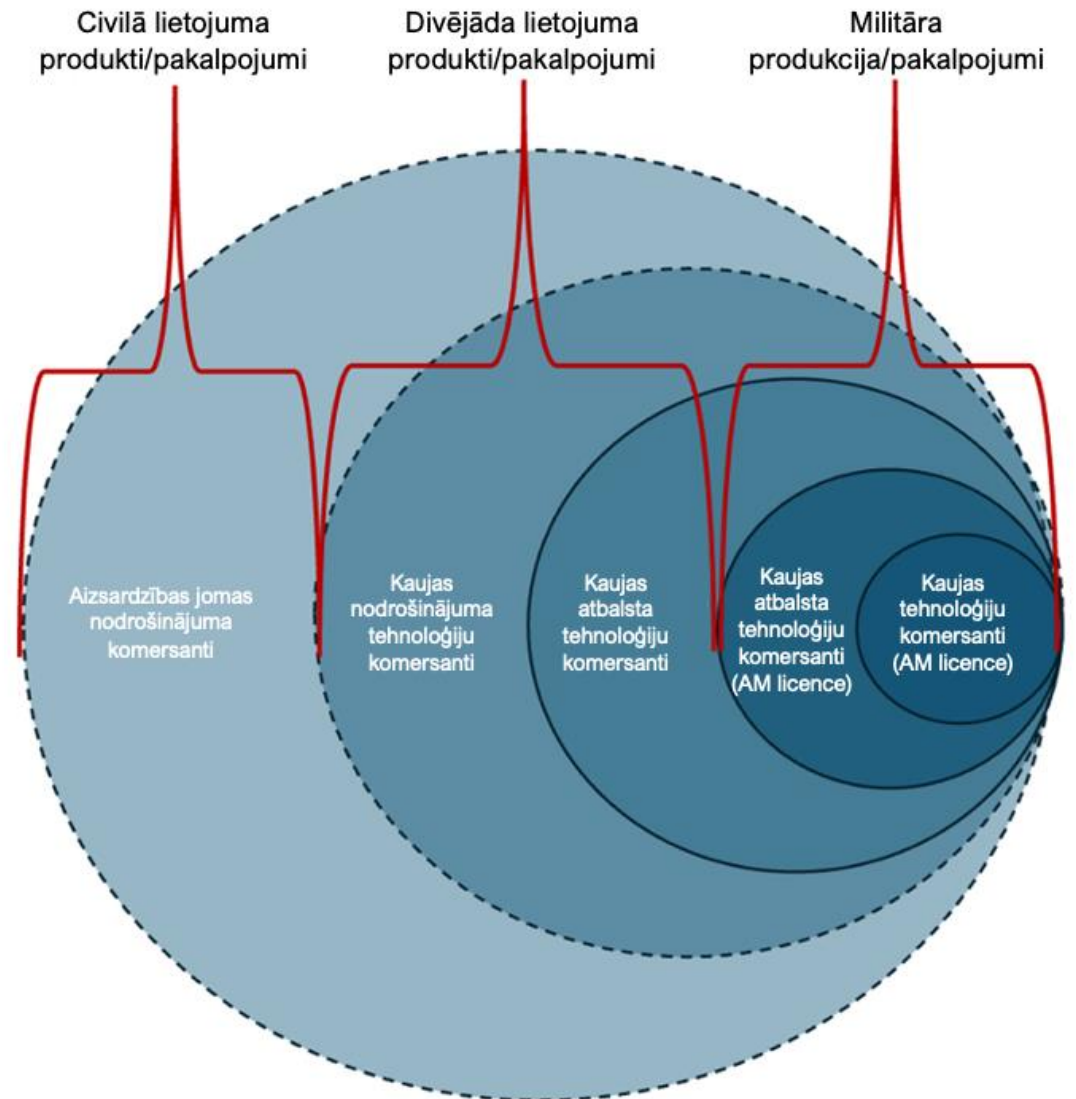
Zintis Sils un Māris Andžāns

28.05.2026

Aizsardzības industrijas robežas

- “[K]omersanti un zinātniskās institūcijas, kas veic militāra vai divējāda lietojuma tehnoloģiju vai produktu izstrādi, ražošanu, remontu vai utilizāciju”
(Aizsardzības industrijas likums)
- Pieci līmeņi, balstoties uz kaujas, kaujas atbalsta un kaujas nodrošinājuma konceptiem

1990-tie gadi: pirmsākumi

- PSRS okupācijas laikā +70% no rūpnieciskās ražošanas Latvijā bija saistīta ar militāri rūpniecisko kompleksu: 176 “uzņēmumi” ražoja militāro produkciju (J. Ciganovs 2023)
- Pēc PSRS sabrukuma strauji kritās pieprasījums pēc šāda veida produktiem un pakalpojumiem
- NBS un aizsardzības industrija tika veidota no nulles
- Industrija attīstījās lielākoties pēc pašiniciatīvas, piemēram, “Daugavpils skrošu rūpnīca,” “Belss,” “Dati Group”
- Vietējais pieprasījums – minimāls

2000. gadu pirmā desmitgade: pakāpeniska attīstība

- Latvija pievienojas NATO, pakāpeniski novēršoties no teritoriālās aizsardzības un attīstot ekspedicionārās spējas
- Industrija turpina lielākoties attīstīties pēc savas iniciatīvas, piemēram, “D Dupleks,” “SRC” (“Brasa Defence Systems”), “UAV Factory” (“Edge Autonomy” (“Redwire”))
- “Rīgas kuģu būvētava” – Skrundas klases kuģi
- Uzņēmumi lielākoties darbojas 5. un 4. līmeņa ietvarā

2000. gadu otrā desmitgade: strukturētas un valsts atbalstītas attīstības sākums

- Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācijas (DAIF) izveide
- Krimas okupācija un Krievijas iebrukums Ukrainas austrumos
- Aizsardzības budžeta pieaugums un jaunu spēju attīstība
- Pirmie industrijas specifiskie plānošanas dokumenti un atbalsta rīki
- Jauni uzņēmumi, piemēram, “Vairog EU” (“Ammunity”), “Atlas Aerospace,” “Lightspace Technologies,” “Exonicus”; “LMT” ieiešana aizsardzības nozarē
- “Patria” bruņutransportieru ienākšanas pamati
- Vairāk iesaistās Ekonomikas ministrija un LIAA
- Pāreja uz 3. un 2. līmeņa ietvaru

Sākot no 2022. gada

- Krievijas pilna mēroga iebrukums Ukrainā
- Aizsardzības finansējuma pieaugums – vietējās vajadzības rada lielāku pieprasījumu; vairāk valsts atbalsta rīku
- Straujāk attīstās bezpilota sistēmu ražošana, piemēram, “Edge Autonomy” (“Redwire”), “Brasa Defence Systems,” “Gorgon Optronics,” “Natrix,” “NEWT21,” “Atlas Aerospace,” “Origin Robotics,” “Vic Tec,” “SUBmerge Baltic,” “Marta”
- ASCOD kājinieku kaujas mašīnu iepirkums un lokalizācija
- Valsts aizsardzības korporācijas izveide, “Rheinmetall” ienākšana
- Militāro tehnoloģiju, dronu un robotikas asociācijas izveide
- 1. līmeņa sasniegšana

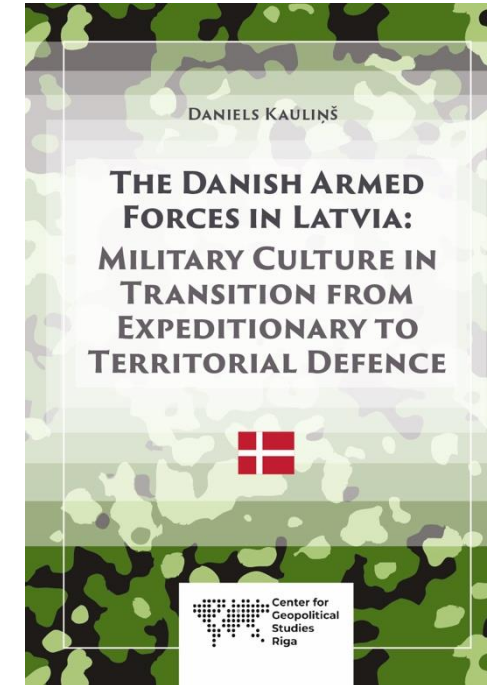
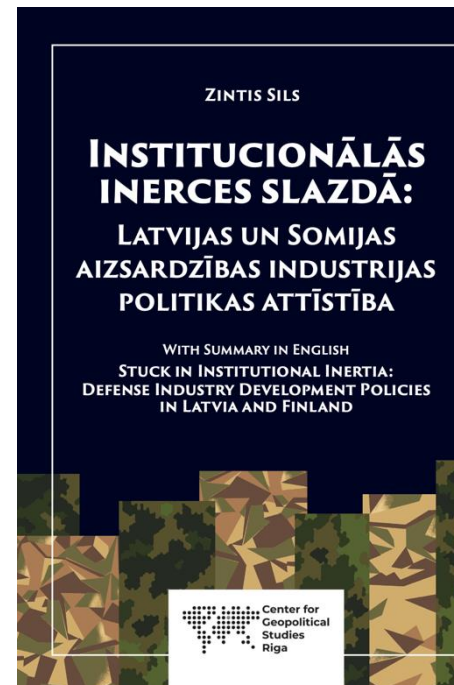
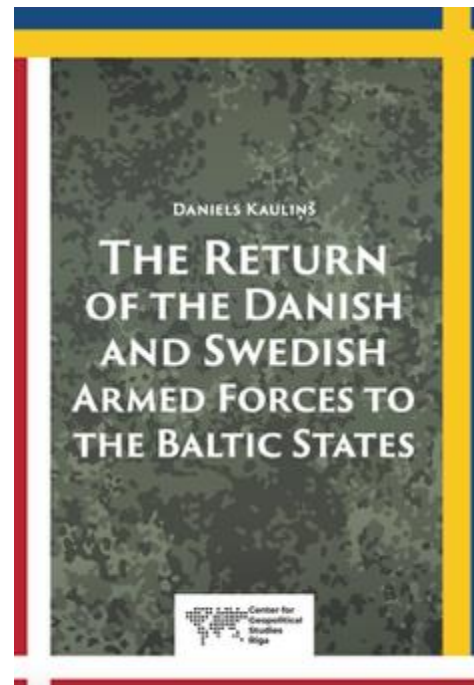
Aizsardzības industrijas modeļi Baltijas jūras reģionā

- Dažāda izmēra militārās industrijas lielvalstis: Zviedrija, Somija, Polija
- Nelielas militārās industrijas ar atsevišķiem attīstītiem segmentiem: Baltijas valstis
- Privātā sektora industrijas modelis ar atsevišķiem valsts iesaistes mehānismiem: Baltijas valstis, Zviedrija
- Valsts sektora industrija ar spēcīgiem nišas privātajiem uzņēmumiem: Somija, Polija

Aizsardzības industrijas tālākā attīstība

- Valsts un privātā sektora mijiedarbība: valsts centriskais, privātā sektora centriskais vai valsts un privātā sektora hibrīdmodelis?
- Aizsardzības un Ekonomikas ministriju mijiedarbība industrijas atbalstā
- Valsts ilgtermiņa pieprasījums
- NBS attieksme pret Latvijā ražotajiem produktiem
- Tehnoloģiskās bāzes lokalizācijas apmēri
- Piegādes ķēžu drošības elements
- Latvijas-Ukrainas kopuzņēmumi

Paldies par uzmanību!

www.geopolitika.lv

www.geopolitics.center

maris.andzans@geopolitics.center

